

محتوای آموزشی
پیشگیری از حوادث
چهارشنبه پایان سال
مرکز بهداشت شمال
غرب ۲
۱۴۰۲

چهارشنبه سوری یکی از سنت‌های قدیمی ما ایرانیان است که در زمانهای گذشته در حد یک آتش بازی مختصر در نقاط از پیش تعیین شده و در یک ساعت معین اجرا میگردید و هدف نهایی آن پاکسازی محیط زندگی و برطرف نمودن کدورت‌های مابین اقوام بود تا به هنگام فرارسیدن عید نوروز با دلی پاک و به دور از هرگونه کینه توزی و خصومت شروع سال جدید را جشن بگیرند.

متأسفانه در سالهای اخیر مراسم سنتی و زیبای این شب رنگ دیگری به خود گرفته و تبدیل به بازیهای خطرناک با مواد منفجره و محترقه گردیده است. آتش زدن بوته‌های خشک و پریدن از روی آتش به تجمع جوانان در خیابانها، آتش زدن فشفشه، پرتاب سیگارت و ترقه تبدیل شده‌است که میتواند خطرات متعددی را برای بسیاری از هموطنان عزیزمان به دنبال داشته باشد. هر سال مواد محترقه ای وارد بازار می شوند که قدرت انفجار آنها بیشتر از قبل بوده و در بسیاری از مواقع جهت افزایش قدرت انفجار در داخل آنها از خرده شیشه استفاده می شود که در زمان انفجار علاوه بر تولید صداهای بسیار گوشخراش و آزاردهنده، آسیب های جدی به چشم و سایر نقاط بدن وارد میکنند.

اصول پیشگیری از حوادث مربوط به چهارشنبه پایان سال:

هرگونه بی توجهی به نکات ایمنی و سهل انگاری در برپایی مراسم چهارشنبه سوری می تواند زیان های جانی و مالی سنگین و غیر قابل جبرانی را در پی داشته باشد.

خانواده ها میتوانند نقش مهمی را در پیشگیری از حوادث مربوط به چهارشنبه پایان سال ایفاء می کنند. ممکن است موضوع ایمنی و پیشگیری از حوادث مربوط به چهارشنبه پایان سال، در بدو امر برای گروه سنی نوجوان و جوان جالب نباشد، چرا که آنها مجبورند محدودیتهایی را در انجام این تفریح خطرناک متحمل شوند، ولی میتوان با نشان دادن اهمیت موضوع و اینکه حوادث مربوطه می تواند تهدید کننده سلامت آنها باشد، آموزش در این زمینه را برای آنها جالبتر کرد. باید کودکان و نوجوانان را تشویق کرد که از حوادث درک خوبی داشته باشند. باید به آنها آموزش داد که آنها در

مقابل مواد محترقه و حوادث ناشی از تماس با آن آسیب پذیر هستند. آموزش آسیب پذیری در مقابل خطرات مذکور، از اهمیت خاصی برخوردار است.

توصیه های پیشگیرانه برای عموم:

- ❖ در شادی های فرزندان دلبندتان مشارکت کنید تا همیشه نظاره گر گل خنده هایشان باشید. فرزندان را در تهیه وسایل آتش بازی بی خطر و مفرح همراهی کنید.
- ❖ از نگهداری مواد محترقه، تهیه و ساخت وسایل آتش بازی دستی توسط فرزندان اکیدا جلوگیری نموده و نظارت بر موضوع را جدی بگیرید.
- ❖ از نگهداری مواد محترقه و وسایل آتش بازی (حتی وسایل و مواد استاندارد) در نزدیکی وسایل حرارتی و برقی خودداری نمایید.
- ❖ حتی الامکان برای روشن کردن آتش از محل های تعیین شده توسط شهرداری منطقه استفاده کنید.
- ❖ در هنگام برپایی آتش در داخل یا خارج از ساختمان از دسترسی به کپسول اطفاء حریق و جعبه کمک های اولیه اطمینان حاصل نمایید.
- ❖ مراقب رفتارهای خطرناک و ناهنجار افراد باشید و در صورت لزوم مراتب را به واحدهای گشتی نیروی انتظامی و یا پلیس ۱۱۰ اطلاع دهید.
- ❖ از سوزاندن وسایل یا مواد غیر متعارف مانند لاستیک و آمپول و استفاده از مواد آتش زا نظیر بنزین، الکل، کربیت و مانند آن جدا خودداری نمایید.
- ❖ از برپایی آتش در معابر باریک و در نزدیکی پست های برق یا ایستگاههای تقلیل فشار گاز و پارکینگ های عمومی خودداری کنید.
- ❖ از برپایی آتش های حجیم و غیر قابل مهار خودداری نمایید.
- ❖ نگهداری مواد محترقه غیر استاندارد از قبیل اکلیل و سرنج و ... غیر مجاز و برخلاف قانون بوده و می تواند خسارات جبران ناپذیری برای خود و دیگران به همراه داشته باشد.

- ❖ با رعایت حقوق شهروندی از پرتاب نارنجک و مواد محترقه به ساختمان ها که موجب آسیب رساندن و بد منظر کردن سیمای شهر می گردد، خودداری نمایید.
- ❖ از حمل مواد محترقه حتی به مقادیر بسیار کم، در جیب لباس و کیف جدا خودداری کنید.
- ❖ در صورت نگهداری مواد محترقه، حتی کم خطر حتماً آن را در جای خشک و خنک نگهداری کنید.
- ❖ مواد محترقه را به طرف افراد دیگر پرتاب نکنید.
- ❖ هیچگاه مواد محترقه را در ظروف شیشه ای یا فلزی قرار ندهید، زیرا در صورت انفجار ذرات شیشه یا فلز، به اطراف پرتاب شده و سبب صدمات و خطرات جانی خواهد شد.
- ❖ از آتش زدن لاستیک، هیزم، کارت تن خالی و امثال آن در واحدهای مسکونی، معابر، کوچه و خیابان خودداری نمایید.
- ❖ گاهی جوانان و نوجوانان جهت تهیه مواد محترقه به فروشگاههای رنگ و مواد شیمیایی مراجعه میکنند لذا به فروشندگان این قبیل مواد توصیه میشود که اکیدا از فروش مواد آتش زا به این گروه سنی خودداری کنند.
- ❖ از پرتاب نمودن ظروف تحت فشار از جمله کپسول، اسپری، حشره کش ها و غیره در آتش خودداری نمایید.

نکات ایمنی هنگام وقوع آتش سوزی:

- بر اساس آخرین آمار در حدود ۸/۶ درصد از حوادث در حال تهیه و ساخت مواد محترقه به وقوع می پیوندد پس باید خود را برای رویارویی با آتش سوزی آماده نمود.
- ۱- سرعت عمل هنگام روبرو شدن با آتش سوزی برای نجات جان خود و مصدومان احتمالی، کاملاً حیاتی است.
  - ۲- همان طور که میدانیم آتش خیلی سریع انتشار می یابد، بنابراین بلافاصله آتش نشانی (۱۲۵) و اورژانس (۱۱۵) را خبر کنید و تا آنجا که می توانید، اطلاعات کاملی در مورد بروز حادثه به آنها بدهید.
  - ۳- سعی کنید که افراد را از ساختمان بیرون ببرید.

- ۴- با رعایت جوانب احتیاط به خاموش کردن آتش بپردازید.
- ۵- به هیچ وجه وارد ساختمان آتش گرفته نشوید مگر آن که مجهز به ماسک تنفسی باشید و کاربرد آن را بدانید.
- ۶- قبل از فرار از اتاقی که در آن بسته است، در را لمس نمایید. اگر در داغ باشد از خروجی های دیگر استفاده کنید.
- ۷- اگر در ساختمان آتش گرفته گرفتار شده اید فوراً به اتاقی که دارای پنجره است بروید و در را ببندید سپس پتو یا فرش را طوری زیر در قرار دهید که دود وارد اتاق نشود و آنگاه از طریق پنجره تقاضای کمک کنید.
- ۸- اگر دود، حرارت یا شعله های آتش مسیرهای خروجی شما را مسدود کرده است در را ببندید و در اتاق بمانید. تنها با استفاده از پارچه سفید از طریق پنجره کمک بخواهید. اگر در اتاق تلفن وجود دارد با آتش نشانی (۱۲۵) تماس بگیرید و موقعیت خود را خبر دهید.
- ۹- زمانی که در جریان حریق واقع می شوید با حفظ خونسردی تمام تهویه های ساختمان را خاموش کنید تا به این ترتیب از ورود اکسیژن به داخل ساختمان جلوگیری شود.
- ۱۰- ظرف مشتعل را حرکت ندهید. شعله را با شن، نمک، پتوی نمناک یا پوشش های دیگر خفه کنید.
- ۱۱- امدادگران و یا افرادی که در جریان حریق واقع شده اند باید لباس های دارای الیاف مصنوعی و پلاستیکی را از خود دور کنند.

نکات ایمنی در نجات مصدوم از اتاق پر دود:

- ۱- ابتدا مطمئن شوید برای نجات مصدوم جان خود را به خطر نمی اندازید.
- ۲- طناب نجات را به کمر خود ببندید و آن را به دست یکی از حاضران بدهید.
- ۳- روشی از نشانه های قراردادی بین خود و کسی که طناب را در دست دارد برقرار کنید تا زمانی که علامت دادید شما را بیرون بکشد. بهترین روش این است که طناب را به صورت دائم در حالت کشیده نگه دارید و در هنگام خطر آن را شل کنید تا فرد متوجه خطر شود و شما را بیرون بکشد.

توجه: بستن دستمال خیس به دور دهان و بینی باعث محافظت شما در برابر گاز یا دودهای سمی خواهد شد.

۴- اگر تنفس مصدوم قطع شده بلافاصله تنفس مصنوعی را شروع کنید و سپس مصدوم را به بیمارستان برسانید.

۵- مصدوم را با توجه به رعایت تمام جنبه های ایمنی به سرعت به سمت در خروجی بکشید. لباس آتش گرفته مصدوم را با استفاده از پتو، گلیم و یا کت خاموش کنید.

۶- اگر لباس سوخته به پوست مصدوم چسبیده سعی نکنید آن را جدا کنید.

کمک های اولیه:

کمکهای اولیه در سوختگی:

- ۱- وضعیت عمومی مصدوم را بررسی کنید. برای این منظور ابتدا از باز بودن راه های هوایی و تنفس صحیح اطمینان حاصل کنید.
- ۲- در صورتی که مصدوم بیهوش است سر او را عقب بکشید تا زبان موجب انسداد راه های هوایی نشود.
- ۳- اگر مصدوم نفس نمی کشد و نبض ندارد عمل احیاء (تنفس مصنوعی همراه با ماساژ قلبی) را آغاز کنید.
- ۴- ناحیه سوخته را با آب سرد شست و شو دهید و بدین طریق آن را خنک کنید.
- ۵- ساعت، گردنبند، دستبند، انگشتر، کمربند و کفش های مصدوم را در آورید.
- ۶- به خاطر داشته باشید که اگر لباس مصدوم به پوست ناحیه سوخته چسبیده است لباس را از پوست جدا نکنید بلکه لباس را از دور تا دور محل چسبیده قیچی کنید.

در صورت آسیب دیدن چشم و یا پلک ها:

- ۱- از مالیدن چشم ها و پلک ها خود داری کنید.

- ۲- حتماً در اولین فرصت به اورژانس چشم پزشکی مراجعه کنید. زیرا در بعضی مواقع آسیب های چشمی در مراحل اولیه علائم زیادی ندارند و ظاهر بدی ایجاد نمی کنند اما می توانند حوادث ناگواری برای چشم ایجاد کنند.
- ۳- چشم فرد آسیب دیده را با یک وسیله در دسترس مانند لیوانهای یک بار مصرف یا مقوایی که به شکل مخروط در آورده اید بپوشانید. نیازی به گذاشتن دستمال، پنبه یا گاز روی چشم وجود ندارد.
- ۴- از هیچ گونه پماد یا قطره چشمی استفاده نکنید و چشم ها را نشوئید زیرا استفاده از آنها می تواند آسیب وارده به چشم را شدیدتر کند.
- ۵- از مصرف آسپرین، ایبوپروفن و مواد مشابه تا رسیدن به اورژانس چشم پزشکی خودداری کنید.
- ۶- سعی کنید مواد غذایی به بیمار ندهید تا در صورت نیاز به جراحی بتوان در اولین فرصت این کار را انجام داد.

سخن آخر

استفاده از مواد آتش بازی هرگز به طور کامل ایمن نیست، حتی در صورتی که مراقبت کامل صورت گیرد. حوادث نه تنها ممکن است برای کسانی که در تهیه و ساخت مواد محترقه مشارکت دارند، رخ دهد بلکه ممکن است برای کسانی که به بازی و تماشا مشغولند نیز اتفاق بیفتد .

در صورت بروز هرگونه حریق و یا حادثه ضمن حفظ خونسردی در اسرع وقت با شماره تلفن ۱۱۵ مرکز مدیریت حوادث و فوریت های پزشکی و ۱۲۵ سازمان آتش نشانی تماس گرفته و مراتب را با ذکر نوع حادثه و نشانی دقیق اطلاع دهید.

بیا بید شور و شادی چهارشنبه سوری را با یک عمر غم و افسوس عوض نکنیم!